

Saksframlegg

Dato: 20.05.2010
Arkivref: 2010/820-11057/2010 / K21

Saksbehandler: Hans Fløystad

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
10/31	Fylkestinget	15.06.2010

HØRING KLIMAKUR 2020

1. FORSLAG TIL VEDTAK

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak:

1. Klimakur 2020 danner et godt grunnlag for videre arbeid med norsk klimapolitikk.
2. Fylkeskommunen mener det er en svakhet ved Klimakur 2020 at den fokuserer snevert på norske klimagassutslipp. Viktige momenter i Regionplan Agder 2020 og Energiplan for Agder som kraftutveksling med Europa, energieffektivisering, økt fornybar kraftproduksjon og energiomlegging fra strøm til alternativ oppvarming blir dermed ikke tilstrekkelig vektlagt.
3. Flere av de foreslåtte tiltakene i Klimakur 2020 vil være i samsvar med overordnede planer for regionen, og vil kunne bidra til en mer klimanøytral region. Fylkeskommunen vil framheve følgende tiltak i det videre arbeidet med ny klimamelding:
 - a. Sammenkobling av Sørlandsbanen og Vestfoldbanen slik at regionen får et intercitytogtilbud til/fra Osloområdet.
 - b. Utvide belønningsordningen innen kollektivtransport til også å omfatte de mellomstore byområdene.
 - c. Incentivordninger som bidrar til innfasing av mer biokull til industriformål.
 - d. Incentivordninger som kan øke skogproduksjonen i landsdelen.
4. Fylkeskommunen vurderer klimavoter og supplerende virkemidler i kvotepliktig sektor (virkemiddelmeny 4) som den beste måten å innrette virkemidlene i norsk klimapolitikk fram mot 2020.

Komitebehandling 7.6.2010:

Komiteen avgir følgende enstemmige innstilling:

Punktene 1 – 3 a, b, c og d og 4:
Som fylkesrådmannens tilrådning i saken.

Nytt underpunkt til punkt 3:

e. Incentivordninger som kan øke forskning på – og etablering av – fornybar energi.

Komiteens flertall, bestående av Kåre Gunnar Fløystad, SP, Oddvar Skaiaa, KrF, Arne Thomassen, H, Inger Juvastøl, H, Harald Bakken, V, Kjell Leon Andersen, Ap og Anne Midtlien, V, fremmer følgende innstilling:

5. Fylkeskommunen har store forventninger til at dagens regjering tar et skikkelig grep for å løse klimautfordringene.

Behandling i plenum 15.6.2010:

Øystein Haga fremmet følgende tilleggsforslag til pkt. 3 b):
"..... som Arendal og Grimstadorrådet."

Votering:

Komiteens innstilling punktene 1 – 4 ble enstemmig vedtatt.

Nytt underpunkt til pkt. 3 ble enstemmig vedtatt.

Komiteens flertallsinnstilling til nytt pkt. 5 ble vedtatt med 24 mot 11 stemmer.

Hagas tilleggsforslag fikk 11 stemmer og falt.

Dermed var følgende vedtatt:

1. Klimakur 2020 danner et godt grunnlag for videre arbeid med norsk klimapolitikk.
2. Fylkeskommunen mener det er en svakhet ved Klimakur 2020 at den fokuserer snevert på norske klimagassutslipp. Viktige momenter i Regionplan Agder 2020 og Energiplan for Agder som kraftutveksling med Europa, energieffektivisering, økt fornybar kraftproduksjon og energiomlegging fra strøm til alternativ oppvarming blir dermed ikke tilstrekkelig vektlagt.
3. Flere av de foreslåtte tiltakene i Klimakur 2020 vil være i samsvar med overordnede planer for regionen, og vil kunne bidra til en mer klimanøytral region. Fylkeskommunen vil framheve følgende tiltak i det videre arbeidet med ny klimamelding:
 - a. Sammenkobling av Sørlandsbanen og Vestfoldbanen slik at regionen får et intercitytogtilbud til/fra Osloområdet.
 - b. Utvide belønningsordningen innen kollektivtransport til også å omfatte de mellomstore byområdene.
 - c. Incentivordninger som bidrar til innfasing av mer biokull til industriformål.
 - d. Incentivordninger som kan øke skogproduksjonen i landsdelen.
 - e. Incentivordninger som kan øke forskning på - og etablering av - fornybar energi.
4. Fylkeskommunen vurderer klimakvoter og supplerende virkemidler i kvotepliktig sektor (virkemiddelmeny 4) som den beste måten å innrette virkemidlene i norsk klimapolitikk fram mot 2020.
5. Fylkeskommunen har store forventninger til at dagens regjering tar et skikkelig grep for å løse klimautfordringene.

2. SAMMENDRAG

Klimakur 2020 er en omfattende utredning som danner et godt grunnlag for norsk klimapolitikk fram mot 2020. Fylkesrådmannen mener imidlertid det er uheldig at rapporten fokuserer snevert på norske klimagassutslipp. Viktige momenter i Regionplan Agder 2020 og Energiplan for Agder som kraftutveksling med Europa, energieffektivisering, økt fornybar kraftproduksjon og energiomlegging fra strøm til alternativ oppvarming blir dermed ikke vektlagt. Likeledes mener fylkesrådmannen det er viktig å legge forholda til rette for utvikling av eksport-industrien, slik at produksjonen av nødvendige varer til det globale lavutslippssamfunnet, som for eksempel silisiumkarbid til solceller og komposittmaterialer til vindmøller kan skje der klimabelastningen er minst.

Flere av de foreslåtte tiltakene i Klimakur 2020 samsvarer godt med overordnede planer for regionen og vil virke positivt for samfunnsutviklingen. Fylkeskommunen vil framheve følgende tiltak i det videre arbeidet med ny klimamelding:

- Sammenkobling av Sørlandsbanen og Vestfoldbanen slik at regionen får et intercitytogtilbud til/fra Osloområdet.
- Utvide belønningsordningen innen kollektivtransport til også å omfatte de mellomstore byområdene.
- Incentivordninger som bidrar til innfasing av mer biokull til industriformål.
- Incentivordninger som kan øke skogproduksjonen i landsdelen.

Klimakur 2020 beskriver hvordan 4 ulike virkemiddelmenyer vil virke inn på ulike samfunnssektorer. En "meny" basert på klimavoter supplert med utslippsreducerende avtaler mellom industrien og staten, og etablering av et klimafond for finansiering av utslippsreducerende investeringer vil etter fylkesrådmannens vurdering være den beste måten å innrette virkemidlene i norsk klimapolitikk fram mot 2020.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

Aust-Agder fylkeskommune har fått Klimakur 2020 til høring. Høringsfristen er 20.mai. Det er søkt om utsatt frist for ettersending av fylkestingets vedtak i saken. I Stortingsmelding nr. 34 (2006-2007) *Norsk klimapolitikk* (klimameldingen) varslet regjeringen at den vil legge frem en vurdering av klimapolitikken og behovet for endrede virkemidler for Stortinget i 2010. Rapporten inneholder grunnlagsmaterialet for en slik vurdering.

Arbeidet med Klimakur 2020 vil være et viktig grunnlag for en ny stortingsmelding om norsk klimapolitikk som er varslet å komme i 2011. Det foreligger en omfattende rapport med en rekke sektorrapporter og underlagsrapporter. Nedenfor er det laget en presentasjon av Klimakur 2020, og en omtale av de sektorer som anses som viktigst i klimasammenheng for vår region, og en presentasjon av ulike virkemiddelmenyer. Sammendraget av hovedrapporten er vedlagt saken. Rapportene er å finne på klimakur.no.

4. PRESENTASJON AV KLIMAKUR 2020

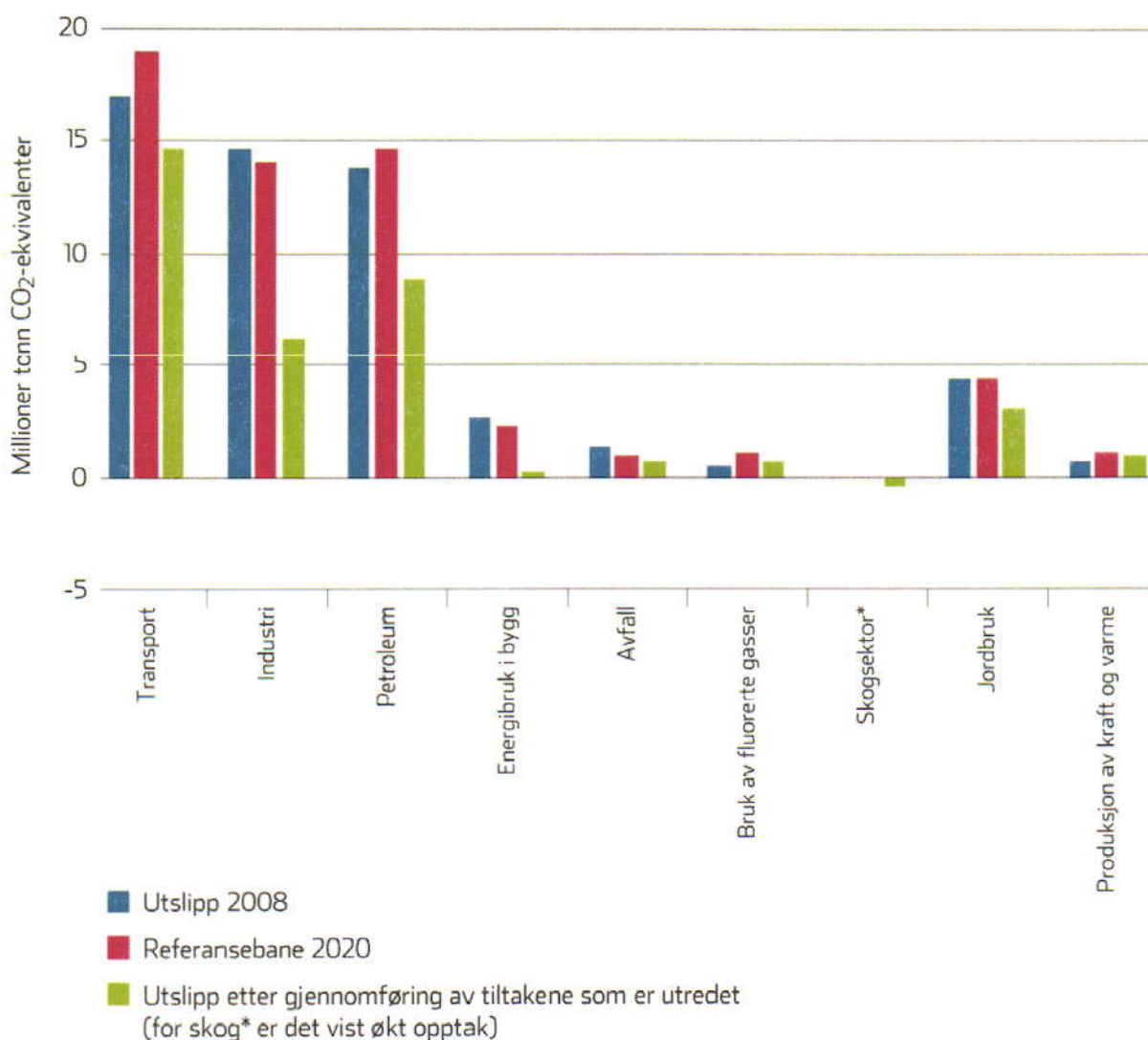
Klimakur 2020 er utarbeidet på oppdrag fra Miljøverndepartementet. Den er skrevet av en faggruppe bestående av medarbeidere fra Norges vassdrags- og energidirektoratet, Oljedirektoratet, Statens vegvesen, Statistisk sentralbyrå og Klima- og forurensningsdirektoratet, som har ledet arbeidet.

Det norske utslippsregnskapet omfatter alle utslipp som skjer innenfor Norges grenser. I Klimakur 2020 er det tatt utgangspunkt i dette utslippsregnskapet. Det betyr blant annet at utslipp som følger av transport og handel mellom Norge og andre land ikke omfattes, verken

utslipp i produksjonslandet for varer som importeres til Norge, eller utslipp i andre land som følge av bruk av varer produsert i Norge.

Målet er at utslippene i Norge skal reduseres med 15-17 millioner tonn CO₂-ekvivalenter innen 2020 i forhold til oppdatert referansebane når skog ikke er inkludert. Referansebanen baserer seg blant annet på at vedtatte tiltak og virkemidler gir effekt som planlagt, og en årlig effektiviseringsgevinst på 1%.

Det årlige nettoopptaket av CO₂ i skog har de siste årene vært på 25-30 millioner tonn CO₂. I henhold til Kyotoprotokollens regler legges det til grunn at Norge kan regnskapsføre CO₂-binding i skog med 3 mill.tonn CO₂ i 2020. De innenlandske utslippene skal dermed reduseres med 12-14 millioner tonn CO₂-ekvivalenter innen 2020. En sammenstilling av 160 klimagassreduserende tiltak viser at det er mulig å oppnå en utslippsreduksjon på 12 millioner tonn CO₂-ekvivalenter innen 2020 i forhold til referansebanen, dersom man gjennomfører alle tiltak med kostnader opp til omkring 1100 kroner/tonn CO₂-ekvivalenter. Den årlige samfunnsøkonomiske kostnaden vil være om lag 5 milliarder kroner.

Figuren viser utslippene per sektor i 2008, utslippsframskrivningene per sektor og hvordan utslippene vil være dersom tiltakene som er utredet blir gjennomført.

Transport

Sektoranalysen for transportsektoren omfatter vegtrafikk, sivil luftfart, skipstrafikk, jernbane og andre mobile kilder som traktorer og motorredskaper. Analysen viser at det er mulig å oppnå en samlet utslippsreduksjon på 3-4,5 millioner tonn CO₂-ekvivalenter innen 2020. Det laveste anslaget er uten avgiftsøkninger på biltrafikken og med halverte kollektivsatser.

De største utslippsreduksjonene kan oppnås ved å øke forbruket av biodrivstoff og fase inn flere kjøretøyer med lavere utslipp per kjørte kilometer (elektrifisering, effektivisering). I beregningene av CO₂-gevinst av biodrivstoff er det forutsatt at alt drivstoffet importeres og at biodrivstoffet er sertifisert. CO₂-utslipp knyttet til produksjon av biodrivstoffet vil da finne sted i opprinnelseslandet. Dobling av drivstoffprisene for personbil, dobbel takst i bomringene i de største byene, utbygging av intercitytog, økt frekvens på langrutebusser og halvering av kollektivtakstene, gir et beregnet reduksjonspotensial på inntil 1,2 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Med doble flypriser øker potensialet til 1,4 millioner tonn. De samfunnsmessige konsekvensene av så vidt høye avgiftsøkninger, for eksempel med hensyn på bosetting, næringsliv og fordelingsvirkninger, er ikke vurdert. Anslåtte kostnader ved de vurderte tiltakene ligger for en stor del under 1500 kroner per tonn CO₂-ekvivalenter, men noen av kostnadene ligger vesentlig høyere. Noen av tiltakene er i følge beregningene samfunnsøkonomisk lønnsomme.

Industri

For industrisektoren er det beregnet et samlet utslippsreduksjonspotensial på 4,3 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i år 2020 utenom tiltak som gjelder CCS. Tiltak som bidrar betydelig til reduserte utslipp i industrien er overgang fra fossile innsatsstoffer og brensel til trekull og biomasse, energieffektiviseringstiltak og enkelte prosessforbedringstiltak. Bruk av trekullbaserte innsatsstoffer er aktuelt innen metallproduksjon, mens overgang til biobasert brensel er aktuelt innen en rekke industrisektorer. Enkelte større tiltak som reduserer elektrisitetsforbruket i industrien er også inkludert i analysen, selv om disse ikke gir reduksjon av nasjonale klimagassutslipp. Tiltakene som er identifisert har en samlet investeringskostnad på ca 15 milliarder kroner. Tiltakskostnadene per tonn reduserte utslipp varierer mye. Flere tiltak er beregnet å være samfunnsøkonomisk lønnsomme. De dyreste tiltakene som er utredet har en samfunnsøkonomisk tiltakskostnad på vel 3000 kroner per tonn CO₂-ekvivalent. Enkelte av tiltakene som er utredet kan utløses ved at kvotesystemet utvides fra 2013 i tråd med EUs reviderte kvotedirektiv, siden utslippsfremskrivningen ikke tar hensyn til effekten av denne utvidelsen. Mulige virkemidler for å utløse de øvrige tiltakene som er utredet er økte avgifter, økt offentlig støtte, forskriftsreguleringer, for eksempel et generelt forbud mot bruk av fossile energibærere til stasjonær forbrenning i industrien, og krav om klimagassreduserende tiltak direkte overfor den enkelte virksomhet gjennom teknologikrav som vilkår i utslippstillatelser. Videre omtales en mulig avtale mellom myndighetene og industrien der industrien påtar seg framtidige utslippsforpliktelser og samtidig forplikter seg til å etablere et klimafond for å finansiere tiltak og eventuelt støtte utvikling og utprøving av klimavennlige prosesser. For å redusere risikoen for karbonlekkasje (utflytting av industri) som følge av økte kostnader for industrien, diskuteres ordninger som kan motvirke dette.

Innenlands produksjon av kraft og varme

Norge skiller seg ut fra andre land ved at elektrisitet dekker 70 prosent av den stasjonære energibruken og ved at denne elektrisiteten i det vesentlige stammer fra fornybare kilder, særlig fra vannkraft. Klimagassutslippene fra norsk produksjon av kraft og varme var i 2007 på 0,6 millioner tonn CO₂. Utslippene kommer i all hovedsak fra gasskraftverk og fjernvarmeproduksjon. Utslipp fra gasskraftverk er omtalt under fangst og lagring av CO₂ (CCS). Tiltakene i fjernvarmesektoren innebærer overgang fra bruk av fossil brensel, til biobrensel og elektrisitet. Full utfasing av fossil brensel vil kunne redusere CO₂-utslippene i

2020 med ca. 0,16 millioner tonn. Tiltakskostnadene spenner fra 500 til 2 600 kroner per tonn CO₂-ekvivalenter.

Bygg

Utredningen viser at klimagassutslippene fra byggsektoren i driftsfasen, det vil si fra forbrenning av fossile brensler, vil gå ned og være på 1,3 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 2020. Ved hjelp av konverteringstiltak og energieffektiviseringstiltak vil størstedelen av disse utslippene kunne fjernes innen 2020. De fleste tiltakene koster fra 1 000 kr per tonn og nedover.

Jordbruk

Det er utredet tiltak som kan adderes til et utslippsreduksjonspotensial på ca 1,2 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 2020. Tiltakene omfatter blant annet bruk av husdyrgjødsel til produksjon av biogass, forbedret gjødsling av jordbruksjord, stans i nydyrking av myr, produksjon av biokull, lagring av biokull i jordbruksjord og energiomlegging i veksthus. Tiltakene innen biogass antas å ha tiltakskostnader som spenner fra 1 200 til 3 100 kroner per tonn CO₂-ekvivalent, mens de øvrige tiltakene antas å være rimeligere.

Skogbruk

Utslipp og opptak av klimagasser i skog er en viktig del av det norske klimagassregnskapet. På grunn av aktiv skogskjøtsel er stående volum i norske skoger doblet de siste 80 årene. Den årlige nettotilveksten vil avta framover, og det årlige opptaket vil nå et nivå på ca. 19 millioner tonn CO₂ i 2020.

Kommunesektoren

Kommunesektoren er spesiell ved at kommunene og fylkeskommunene har mulighet til å påvirke utslippene. De tiltakene kommunen og fylkeskommunene kan bidra til å utløse er behandlet i de sektorvise utredningene om energibruk i bygg, transport, energiproduksjon, avfall, landbruk mm. Fylkeskommunen har fått et økt ansvar innenfor transportområdet fra 1. januar 2010. I rapporten har hovedformålet vært å vurdere virkemiddelbruk som kan styrke kommunesektorens mulighet til å være en aktiv bidragsyter i klimaarbeidet, spesielt knyttet til planlegging.

Virkemiddelmenyer

I arbeidet med Klimakur er det brukt to typer metodiske tilnærminger. Sektorvise tiltak som beskrevet over, og virkemiddelanalyser og makroøkonomisk analyse som beskrives nedenfor. Det er laget 4 ulike "menyer" for tiltak som illustrerer hvordan ulike veier til mål vil påvirke samfunnsutviklingen.

Meny 1: CO₂-avgift med supplerende virkemidler

Illustrerer hvordan det nasjonale målet kan nås til lavest mulig kostnad for samfunnet. Det tas utgangspunkt i at det innføres like stor CO₂-avgift for alle utslipp, etter prinsippet om at forurenser betaler. CO₂-avgiften suppleres med andre virkemidler for å utløse billige tiltak som ikke iverksettes av avgiften alene. En slik meny vil gjøre det lønnsomt å investere i klimatiltak for å oppnå redusert CO₂-avgift, men også gi betydelig nedtrapping og flytting av utslippsintensiv industri. Drivstoffprisen vil øke, men transportomfanget vil likevel i liten grad bli påvirket. CO₂-avgiften vil gi økte inntekter til staten og dermed rom for reduksjoner i annen beskatning eller økt offentlig tjenestetilbud.

Meny 2: Regulering og støtte

Illustrerer hvordan det nasjonale målet kan nås gjennom en kombinasjon av regulering (lover og forskrifter) og støtte til teknologiutvikling. Forurensere betaler ikke i dette alternativet. Kostnadene ved å nå det nasjonale målet i en slik meny vil stige betydelig sammenliknet med meny 1, og kostnadene vil fordeles på store deler av befolkningen gjennom skattefinansiering eller bortfall av offentlige tjenester. Teknologisatsingen vil kunne gi læringseffekter og dermed legge til rette for økte utslippsreduksjoner på sikt.

Meny 3: Skjerme kvotepliktig sektor

Belyser hvordan det nasjonale målet kan nås uten å rette andre nye virkemidler enn kvoter mot kvotepliktig sektor. Motivasjonen for dette er å sikre kostnadseffektivitet innenfor det europeiske kvotesystemet. Gitt et velfungerende kvotemarked vil kvoter som blir til overs fordi det gjennomføres tiltak bli kjøpt og brukt av annen aktør, slik at de totale utslippene innenfor kvotesystemet blir uforandret. En slik meny vil innebære at størstedelen av utslippsreduksjonene må gjennomføres i de sektorene som antas å være utenfor kvotepliktig sektor i årene fram mot 2020 (landbruks-, transport- og avfallsektoren).

Meny 4: Kvoter og supplerende virkemidler i kvotepliktig sektor

For å unngå de dyreste tiltakene i landbruks-, transport- og avfallsektoren, som spesielt vil være belastende for transportsektoren, kan det innføres supplerende virkemidler for å utløse utslippsreduksjoner i kvotepliktig sektor som ikke utløses i meny 3. Det kan gjøres ved at kvotepliktig sektor inngår en avtale med staten der sektoren samlet forplikter seg til utslippsreduksjoner, og ved etablering av fond. Et slikt klimafond kan finansieres delvis av industrien og delvis av staten, og brukes til å finansiere klimatiltak og teknologiutvikling.

5. FORSLAG TIL LØSNING OG KONSEKVENSER

5.1 Faglige merknader

Det er viktig av Norge så fort som mulig starter arbeidet med å utforme en helhetlig klimapolitikk slik at klimatiltak raskt kan bli igangsatt. Mange av forslagene til tiltak i Klimakur 2020 er viktige og realistiske. Derimot inneholder dokumentet gjennom sitt mandat, med snevert fokus på nasjonale klimautslipp, betydelige svakheter. Klimakur 2020 burde i større grad sett nasjonale tiltak i sammenheng med globale klimautslipp.

Dette fører til at:

1. Tiltak som gir nedgang i globale klimautslipp, men ikke nasjonalt, ikke blir nevnt. Dette gjelder tiltak som kraftutveksling med Europa, energieffektivisering, økt fornybar kraftproduksjon og energiomlegging fra strøm til alternativ oppvarming.
2. Tiltak som gir økt klimautslipp nasjonalt, men som kan gi betydelige reduksjoner globalt blir ansett som belastende. Dette vil for eksempel bli tilfelle dersom NCE Node lykkes som framtidig leverandør til EU's satsing på havvind.
3. Tiltak som fører til reduksjon av klimagasser nasjonalt, men økte globale utslipp blir oppvurdert (eksempler på dette er vurderingene rundt import av biodrivstoff som Klimakur gjør til et hovedgrep for transportsektoren).

Den manglende sammenhengen mellom nasjonale klimatiltak og globale klimautslipp er en alvorlig svakhet ved Klimakur 2020. Klimakrisen er en global utfordring og tiltak må derfor alltid ha som mål å redusere disse. En nasjonal klimapolitikk må grunnlegges på dette perspektivet.

Administrasjonen vil trekke fram tre gode tiltak som gir betydelige klimaeffekter på de globale klimautslippene, men som Klimakur 2020 enten ikke foreslår gjort eller faktisk ser på som ikke ønskelige. Disse punktene er omtalt i både gjeldende Energiplan for Agder og forslag til Regionplan Agder 2020.

Områdene er:

1. *Fornybar kraftproduksjon og kraftutveksling med Europa*

Norsk fornybar kraftproduksjon vil kunne bli eksportert til Europa og senke klimautslipp der. Den økte satsningen på fornybar kraft fra f.eks. vind og sol i EU vil gjøre utbygging og distribusjon av klimavennlig regulerbar kraft i Norge verdifull. EU vil trenge leveranser av fornybar kraft i perioder med lite sol og vind mv, for å kunne lykkes med sine klimamål. En slik målsetting forutsetter at Norge bygger ut fornybar energi, økt effektkapasitet og nye kabler til EU. Norge bør blant annet påta seg effektforpliktelser ovenfor ulike EU land slik at de vil kunne fase ut fossil kraftproduksjon.

2. *Energieffektivisering og energiomlegging fra strøm til annen fornybar energi*

Energieffektivisering blir av alle land sett på som det viktigste tiltaket for å redusere de globale klimautslippene. 50 % av de forventede globale klimagassreduksjonene i 2030 vil komme fra Energieffektivisering. Norge (og Klimakur 2020) har ikke en målsetting om en mer effektiv elektrisitetsbruk. Energieffektivisering er både økonomisk fordelaktig og en rask måte for å frigjøre norsk fornybar kraft slik at denne kan eksporteres (se punkt 1. over). Et annet tiltak som kan gi en betydelig strømfrigjøring er økt satsing på energiomlegging fra strøm til annen fornybar energi til oppvarming. Denne typen tiltak vil gi betydelige klimagassreduksjoner globalt. Norge bør derfor sette seg ambisiøse mål om energieffektivisering og energiomlegging.

3. *Utvikling av eksportindustrien*

Norge er et eksportland. Tilnærmet halvparten av de nasjonale klimagassutslippene er koblet til eksport av varer. Administrasjonen advarer mot iverksetting av tiltak som vil føre til karbonlekkasje i industrien. Dvs. innføring av restriksjoner mot industri med store klimagassutslipp som medfører flytting av industri til land hvor rammebetingelsene er bedre. Agderfylkene har gjennom Regionplan Agder 2020 satt seg ambisiøse mål for denne industrien innenfor områdene klima og energi:

"- Den eksportrettede industrien på Agder skal framstå som et globalt forbilde gjennom høy innovasjon når det gjelder klimavennlige produksjonsprosesser og effektiv energibruk

- *Den eksportrettede prosessindustrien produserer viktige varer og tjenester til byggingen av den klimavennlige globale fremtiden. Høy innovasjon innen klimavennlige produksjonsprosesser vil gjøre Agder til en viktig industriell region internasjonalt."*

Fylkesrådmannen mener at staten bør ha som målsetting at fastlandsindustrien skal være verdensledende innenfor energibruk og klimagassutslipp for sine produkter. I Klimakur 2020 setter man seg isteden mål for å kutte de samlede utslippene uten tanke på hva som faktisk blir produsert. For eksempel om Norge produserer 50 % mer industrivarer for fremtidens lavutslippssamfunn med de samme utslippene som i dag, er dette bedre for det globale klimaet enn at Norge produserer 50 % mindre for å halvere egne industriutslipp. Fylkesrådmannen vil også peke 4 enkelttiltak som er beskrevet i Klimakur 2020 og som han mener vil være viktige for vår region.

- Intercitytog

I Regionplanen Agder 2020 er det mål om sammenkobling av Sørlandsbanen og Vestfoldbanen. Oslo - Kristiansand vil kunne være en intercity-strekning som vil dekke landets mest befolkede

strekning og bidra til et felles arbeids- og boligområde. En slik satsing vil ha mye å si for å få en høyere andel miljøvennlig transport og reduserte klimagassutslipp i vårt fylke.

- belønningsordning for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk

Aust-Agder fylkeskommune driver ATP-arbeid (areal- og transportplanlegging) i to områder som en forventer langsiktig klimaeffekt av. Disse områdene faller utenfor eksisterende belønningsordning for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk i storbyområder som ble innført i 2009. Skal man lykkes må en stor del av den trafikkveksten som vil komme, måtte tas med kollektive transportmidler. Her trengs det drahjelp fra staten for å få til et løft. Fylkesrådmannen ber Staten følge opp satsingen på denne ordningen slik at det kan gis slike belønningsmidler også for de noe mindre byområdene. Belønningsordning for konsentrert utbygging vil også kunne ha god langsiktig effekt.

- skogsgjødsling
- biokull til industriformål

Overgang fra fossile brenslere til fornybare energikilder er sentralt i mange av tiltakene beskrevet i Klimakur 2020. Som en effekt av klimagassiltakene vil behovet for bioenergi øke kraftig. Regionplan Agder 2020 peker på at Agder har store muligheter til å bruke skogen mer aktivt som "CO₂-støvsuger". Av forslagene i Klimakur ser en særlig store muligheter for reduksjoner i utslipp av klimagasser ved å erstatte fossilt kull i industrien med trevirke fra skogen. Dette krever videre forskning og må innføres på en måte som ikke påfører industrien urimelige merkostnader i forhold til sine konkurrenter i utlandet. Det er også potensial for økt karbonbinding i skog ved større innsats i skogplanting, ungskogpleie og gjødsling. Gjødsling vil være særlig aktuelt siden det kan gi effekt også før 2020. Skogiltakene kan enkelt gjennomføres i Aust-Agder med små samfunnsøkonomiske kostnader.

Vurderinger av ulike virkemiddelmenyer:

Reduksjon av klimagasser er ressurskrevende. Alle modellene har sine fordeler og ulemper. For ulike sektorer og ulike grupper av befolkningen vil det oppleves som en økonomisk byrde å gjennomføre de ulike tiltak. Regionplan Agder 2020 legger opp til at hensyn til klimaet skal være premissbærende for utviklingen av regionen, og dette skal gjenspeiles i politiske beslutninger. Et premissbærende mål i regionplanen er at klimavennlig atferd skal være lønnsomt og en mulig vei for næringen i regionen. Det er et mål å tiltrekke seg innovasjonskraft og styrke eksisterende næringsklynger innen fornybar energi og prosessindustri. Samarbeid mellom offentlige og private aktører igjennom nettverk som Klimapartnere, EYDE-nettverket og NCE NODE i så måte gode veivisere for hvordan regionen i samarbeid kan løse klimautfordringene. Ut ifra et slikt perspektiv vil for Aust-Agders del meny 2 eller meny 4 være de beste virkemiddelmenyene for gjennomføring av nødvendige reduksjoner av klimagassutslipp i vår landsdel. Meny 1 vil gi for stor belastning for prosessindustrien og meny 3 vil gi for store belastninger for transportsektoren og distriktene. Fordelen med meny 2 og 4 fremfor meny 1 og 3 er at kostnadene spres mer ut over flere bransjer både lokalt og nasjonalt. Det vil trolig redusere muligheten for at én viktig næring for regionen rammes uforholdsmessig hardt.

Meny 2 vil være dyrt for offentlige myndigheter, og kostnadene for å gjennomføre tiltak spres ut over samfunnet. Samtidig vil reguleringer og støttetiltak kunne gi insentiver til reduksjon av utslipp som følge av inntektsmulighetene, som igjen vil være positivt for samfunnet. Meny 4 vil sannsynligvis være billigere for samfunnet som helhet, da kvotepliktig sektor kan stå for noe av finansieringen av et eventuelt fond. Kostnadene fordeles mer ut over ulike sektorer slik at "alle" blir nødt til å ta et tak.

En anser virkemiddelmeny 4 som mest realistisk og best for vår region. Den bygger videre på anerkjente prinsipper som at forurenser betaler, viderefører systemet med avtaler mellom staten og industrien som har gitt gode resultater og legger til rette for etablering av et klimafond som en tror vil være et godt virkemiddel. Innenfor rammen av virkemiddelmeny 4

bør staten og kunne legge til rette for gode vekstvilkår for de kompetansemiljøene som allerede finnes i regionen og bidra til vekst og utvikling i den eksportrettede prosessindustrien som produserer viktige varer og tjenester til byggingen av den klimavennlige globale fremtiden. Høy innovasjon innen klimavennlige produksjonsprosesser kan gjøre Agder til en viktig industriell region internasjonalt.

5.2 Alternative løsninger med konsekvenser

Blant 160 ulike tiltak finnes det flere som vil være effektive og viktige for vår landsdel. Det er gjort en avveining hvor administrasjonen har begrenset sin anbefaling til 4 tiltak.

6. KONKLUSJON

Klimakur 2020 er en omfattende utredning som danner et godt grunnlag for norsk klimapolitikk fram mot 2020.

Fylkesrådmannen mener det er en svakhet at Klimakur 2020 fokuserer snevert på norske klimagassutslipp og ber om at klimameldingen også legger til rette for tiltak som virker utover landets grenser. En peker særlig på økt fornybar kraftproduksjon og kraftutveksling med Europa, energieffektivisering og energiomlegging fra strøm til annen fornybar energi og utvikling av eksportindustrien slik at produksjonen av nødvendige varer til det globale lavutslippssamfunnet kan skje der klimabelastningen er minst.

Fylkesrådmannen trekker fram 4 av de beskrevne enkelttiltakene i Klimakur 2020 som spesielt aktuelle for vår region. Dette er sammenkobling av Sørlandsbanen og Vestfoldbanen med intercitytog Oslo - Kristiansand, utvidelse av belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk slik at den også skal omfatte mindre byområder, gradvis innfasing av biokull til industriformål og tiltak for økt skogproduksjon, hvor særlig skogsgjødsling er gunstig fordi det gir virkning også på kort sikt.

Fylkesrådmannen vurderer virkemiddelmeny 4 som den mest realistiske og beste måten å innrette virkemidlene i framtidig norsk klimapolitikk. Virkemiddelmeny 1 og 3 vurderes som svært uheldige for vår region.